

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

שבת מברכין תמוז
המולד ליל חמישי
שעה 22:58 ו-4 חלקים
ר"ח ביום חמישי ושישי

התשפ"ה שנת ה'כ"א לעלון
פרשת שלח לך הפטרה וישלח יהושע
כניסת השבת: 19:31
יציאת השבת: 20:22
לשיטת רבנו תם: 21:18
גיליון מס' 938

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 4136465@gmail.com

כתם פז - ביאורים לפרשה

ויתרו את ארץ כנען (יג, ב)

ההולך לתור ארץ ומבקש לראות את יופיה, וליהנות מטובה על זה כתוב: לתור להם מנוחה (י, לג) פירש הספורנו חניה בטוחה במדבר הנורא, ואילו היוצא למשימת ריגול בארץ אויב, מחפש בה את צדדי חולשתה, ומבקש לראות את השלילי שבה כמו שאמר יוסף לאחיו: מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם (בראשית מב, ט). כאשר שלח משה את האנשים על פי ה', שלח אותם כתיירים - לתור את ארץ כנען, לראות את טובה ולחזור להגיד את שבחיה לבני ישראל. על כן מדברת עליהם התורה בכל הפרשה כעל תיירים, ואינה מזכירה כלל לשון ריגול. אך כאשר אמונתם בה' ובמשה עבדו התרופפה, ואמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ (דברים א, כב), הם הפכו מתיירים למרגלים שנאמר: ויבואו עד נחל אשכול וירגלו אותה (שם כד) - הם עשו מעשה מרגלים ולא מעשה תיירים. (הכתב והקבלה).

בזכותן של נשים צדקניות

ולמה ה' מביא אותנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשנו וטפנו יהיו לבו (יד, ג)

רואים כאן את מסירות נפשם של הנשים שרצו לכבוש את הארץ ורגלו בדעותיהם של כלב ויהושע בן נון ולא חטאו בחטא המרגלים. ואילו כל העדה רצתה לשוב מצרימה וכשהבחינה שהנשים לוקחות את ילדיהם ומוכנות ללכת אחר עדת כלב בן יופנה ולכבוש את הארץ, התחילו לבכות לקב"ה שהביא אותם לארץ שנשיהם וטפיהם יפלו בה בחרב ויהיו לבו תראו עד כמה עצת המרגלים השפיע על כל העדה שהיתה קטנת אמונה, ורואים את כוחן של הנשים הצדקניות שלא השתתפו לא בחטא העגל שסירבו לתת את נומיהן ולא בחטא המרגלים.

פניהנות של אמת

ואורישנו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו (יד, יב) רואים את ההבדל בין מנהיג אמיתי כמו משה רבנו ובין המרגלים שהיו נשיאים בעם ישראל, אך לא 'מנהיגים'. המרגלים יותר דאגו ויותר חששו לכבודם ומעמדם, שאם יכנסו לארץ לא יהיו 'מנהיגים', ולכן הם הוציאו דיבת הארץ. ולהבדיל משה רבנו הקב"ה מציע לו ושישמיד את עם ישראל ויעשה אותו לגוי גדול ורב וזה לא מה שבכלל מעניין אותו אלא במסירות נפש הוא מהגן על עם ישראל, מנסה לשכנע את ה' יתברך שלא יעשה זאת וגם נקרא חושבי שמו של ה', וכאן נמדד מנהיג אמיתי בלי שום קשר למעמד או לבצע כסף וכדומה, רק לקדש שם שמים ברבים.

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

עטרת פז - עמך עורך

בפרשתנו, שלח לך נקרא אודות חטאם הגדול של המרגלים שחטאם גרם להם מיתה משונה וקשה מאד, ומנגד לכל עם ישראל עייבו של ארבעים שנים. אותם מרגלים הם לא היו אנשים פשוטים, הם היו נשיאי בני ישראל, גדולי ישראל - כשיהושע בן נון נמנה רק כחמישי בחשיבותו - ומה נוכל ללמוד עד כמה גדולים וחשובים היו אותם נשיאים. אולם, למרות מעלתם וחוכמתם הם נכשלו וטעו והמיטו חורבן לכלל ישראל לדורות עד לדורנו אנו. בחולשתם הרבה הם הכניסו מורך ופחד בעם ישראל, החלישו את האמונה בה' - שכביכול אין ביכולת ה' להכניסם לארץ ישראל.

מנגד, בהפטרה של הפרשה נחזה אודות במהלך שונה, אשה נכרית, כנענית, בשם רחב, שהכניסה את עצמה לסכנה גדולה כשהיא הצפינה את שני המרגלים שאותם שלח משה רבנו לרגל את יריחו בטרם הכניסה לארץ ישראל. האמונה החושית שלה בה' והביטחון המלא בניצחון שעם ישראל עתיד לנחול ולכבוש את ארץ ישראל - מהווה את ההיפך הגמור מהתנהגותם של המרגלים.

הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל העיר כי ניתן ללמוד מכאן הערה מוסרית נוקבת, מצד אחד - נשיאי ישראל, המרגלים שהיו בבחינת הבא ליטמא פותחין לו (ע"ז נה), כלומר היו להם כל מיני חשבונות כדי להניא את עם ישראל מלהיכנס לארץ. בזהר הקדוש נאמר שהם ראו ברוח קודשם שבארץ ישראל הם לא יכו להיות נשיאים, ומשכך - נגיעת הכבוד דרדרה אותם לפי פחת. ומצד שני - רחב הכנענית, גויה טמאה שגואים בה רגשי קדושה ואמונה בצור העולמים - והיא בבחינת בא לטהר מסייעין אותו! (שם).

מבאר זאת רבי ירוחם: בעולם הטבע והצומח ישנן שתי תופעות - צמיחה ונבילה. גרעין קטן מתחיל להתפתח לאט לאט עד שבסופו של דבר הוא הופך לעץ גדול. מנגד - עץ גדול ואדיר שמתחיל לאט לאט את תהליך הנבילה והכמישה שלו - עד שהעץ מת!! בהתבוננות שטחית, חשיבותו של אותו עץ גדול מרובה היא מאותו גרעין קטן שזה עתה התחיל לנבוט, אך האמת היא אחרת: זה נמצא בהתפתחות ובצמיחה, וזה נמצא בנבילה וכמישה. יש נמצא בתהליך של חיים, וזה נמצא בתהליך של מוות.

כך גם ברוחניות. הנשיאים, המרגלים, היו בבחינת אילנות גדולים שתולעת הכבוד החלה לנגוס בהם. הם התחילו את תהליך הנבילה שלהם - נבילה שהמיטה חורבן לא רק עליהם אלא על כל בני דורם, דור המדבר. לעומת זאת אצל רחב - למרות דרגתה הרוחנית הנחותה - היא הייתה בתהליך של צמיחה פורה. וכשנמצאים בתהליך של צמיחה רוחנית אזי שערי שמיים נפתחים - הסייעתא דשמיא זורמת ושופעת - כמו שכתוב במדרש (שיר השירים רבה ה, ב) אמר הקב"ה לישראל: בני! פתחו לי פתח אחד של תשובה, כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות נכנסות בו מוסיף רבי ירוחם ואומר כי דרך העולם לשים לב יותר אל האילנות הגדולים דהיינו האנשים החשובים, אולם צריך לדעת להעריך את אותם זרעים ושתילים שצומחים ומלכלבים, לאותם פרחי כהונה שצומחים ומתעלים.

שבת שלום, מעורר!

הליכות מלכי - הלכות ציצית

זמן מצות ציצית הוא ביום ולא בלילה, ולכן אין לברך על טלית בלילה. ומנהג כמה קהלות, שהשליח צבור מתעטף בטלית (בלא ברכה) קודם שעובר לפני התיבה בערבית. וכן יש קהלות כבני תימן וגלילותיה שנהגו להתעטף בטלית גדול קודם קבלת שבת.

יש מקומות שחכם הקהלה לובש טלית גדול בעת הדרשה בליל שבת. וכן יש שנהגו להלביש טלית לחכם בעת הכתרתו, אף אם ההכתרה נעשית בלילה. ואין בכך איסור, ובלבד שלא יברכו על הטלית רק ברכת שהחיינו, אם היא חדשה, ולא יברכו ברכת הטלית. המנהג להתעטף בטלית בערב יום הכיפורים (קודם השקיעה) ומברכים עליו. ויש אומרים שאפילו מתעטף בו מבעוד יום אינו מברך עליו. אבל כבר פשט המנהג בכל קהלות ישראל להתעטף בטלית מבעוד יום ולברך עליו. ואם שקעה החמה, בדיעבד אם בא להתעטף בציצית ורוצה לברך עליו, יש לו על מה שיסמוך, משום שיש בזה ספק ספיקא לברך. אבל אחר צאת הכוכבים אין לברך.

לכתחלה אין להתעטף בציצית בבוקר עד שיגיע כשעה קודם נץ החמה. וכן מנהג ירושלים. אבל פועלים משכימי קום שממהרים לעבודתם, יש להקל להם להתעטף בציצית כשש דקות אחר עמוד השחר, ביום ממוצע. וזמן עמוד השחר הוא שבעים ושתים דקות זמניות קודם הנץ. ובדיעבד אם עבר והתעטף בטלית בברכה קודם זמן ציצית, לא יחזור לברך כשיגיע זמן ציצית.

מי שהטיל ציציות בטליתו בשעה שהיה אונן (קודם שנקבר מתו), הטלית כשרה, ואין צריך להסיר הציציות ולתלותם בטלית מחדש. אונן, אף שהוא פטור מן המצוות, אינו צריך לפשוט הטלית קטן מעליו, ומותר לו ללבוש בבוקר את הטלית קטן כהרגלו, בלא ברכה. אם עורכים את החופה לפני השקיעה, והחתן מתעטף בציצית (כדי לפורסה מעליו בשעת החופה, כמנהגינו), יברך להתעטף בציצית, ואם הטלית היא חדשה, יברך אחר ברכת להתעטף בציצית ברכת שהחיינו. אבל אם עורכים את החופה בלילה, יברך על הטלית ברכת שהחיינו בלבד. וכאשר החתן מברך להתעטף בציצית יתעטף בציצית כמו שמתעטף בה בבוקר, ודי בכך שישאיר הטלית על כתפו ועל גופו איזה זמן מועט, ואחר כך יפרסו הטלית על החתן והכלה. סנדק ואבי הבן הלוושים טלית גדול בעת המילה, צריכים לברך עליו ולהתעטף בו כמו בשחרית.

ברכת הטלית

נאמר בסוף פרשתנו ואמרת להם ועשו להם ציצית (טו, לח) בכל בוקר, סמוך לשחרית, אנו מתעטפים בטלית גדול, ומברכים: אשר קדשנו במצוותיו, וציוונו להתעטף בציצית. נשאלת השאלה: מדוע איננו מברכים להתעטף בטלית? והלא אנו מתעטפים לתפילה בטלית ולא בציצית! ומבארים חז"ל - ככוונה תחילה קבעו אנשי כנסת גדולה, מסדרי הברכות למיניהן, שיברכו על לבישת טלית גדול, דוקא בברכה להתעטף בציצית, כדי ללמד כל אדם מיישראל, שינהג תמיד באורח חיים של ענוה וצניעות, כמו הציציות הקבועות בטלית, והנתונות כל הזמן בשפלות ונגררות תמיד כלפי מטה. ומשום כך אנו מרוממים את הציציות משפלותן, ומברכים עליהן - לומר לך שתכונה זו של ענוה וצניעות מבורכת.

ובענין זה אמרו חז"ל: כל המשפיל עצמו, הקב"ה מגביהו. וכל המגביה עצמו, הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזיר על גדולה, הגדולה בורחת ממנו. וכל הבורח מן הגדולה, הגדולה מחזרת אחריו (עירובין יג:).

קומי אורי - סיפור לשבת קודש

בעיירת דברצין שבהונגריה היה רב יהודי צדיק וקדוש, כל תושבי העיירה יהודים וגויים כאחד העריכו אותו מאוד, כולם היו סרים למרותו, ואף הגויים היו שוחרים אל פתחו לשמוע את עצתו. דבר זה הפריע מאוד למושל העיר שלא יכול היה לסבול את העובדה שאותו כולם שונאים, למרות היותו מושל העיר, ואילו את הרב כולם אוהבים ומעריכים. ברשותו טיכס המושל עצה כיצד יוכל להיפטר מאותו מהרב, הוא העליל עליו עלילה שכביכול ריגל נגד השלטון. הרב נשפט ע"י המושל עצמו וחבר, ונדון למוות.

שמח המושל שמחה גדולה על שהצליח להפטר מן הרב, עלה על מרכבתו ההדורה ונסע לביתו, והנה בדרך עברו דרך יער, ולפתע נשבר אחד מגלגלי הכרכרה, היא התהפכה והמושל יצא בנס ללא כל פגע, אך הרוכב שלו נפצע קשה מאד, חמתו של המושל בערה בו ובלבו חשב כי אין זה סתם מקרה, בעוד משרתיו של המושל מנסים לתקן את הגלגל השבור, נשמע לפתע קול שקשוק גלגלים, הנה עגלה עוברת. צוה המושל לעצור את העגלה ולצוות על העגלון להסיעו אל אחוזתו. עגלה רעועה זו היתה, וסוסים כחויים רתומים לה, ממש לא לפי כבודו של המושל, אך לא היתה לו כל ברירה, הרי רוצה הוא לצאת מן היער ולהגיע לארמונו מהר ככל האפשר. בהגיעם אל הארמון בעוד המושל יושב עדיין בעגלה הרעועה, מותש וחבול מהקורות אותו ביער, הגיעו שני שוטרים ומספרים למושל כי הרב של דברצין ברח מן הכלא, וישנה שמועה שהוא שם פעמיו אל מעבר הגבול, ובכוונתו לצאת מגבולות המדינה, שם כבר אי אפשר על פי חוקי המדינה לתפוס אותו. המושל לא ידע את נפשו מרוב כעס, וצעק בקולי קולות, אני בעצמי אסע ואתפוס אותו, לא אתן לו לברוח לי מתחת לאפי! הוא צוה על העגלון בעל העגלה הרעועה להמשיך ולנסוע אל כיוון מעבר הגבול. ציוה על משרתיו להחליף את הסוסים הכחויים בסוסים טובים ומשובחים, והמושל מזרז העגלון שיסע במהירות לרדוף אחר הרב הבורח.

גשר צר מאד שרחבו רק כרוחב עגלת סוסים אחת, קישר בין שני צידי הגבול, מצידו האחד גבול המדינה בה שכנה עיירת דברצין, ואילו חציו השני של הגשר כבר היה שייך למדינה הסמוכה, בהגיעם אל הגשר ציווה המושל לעגלון לעצור את העגלה, אך העגלון המשיך לנסוע על הגשר לכיוון המדינה הסמוכה, כל צעקותיו של המושל לא הועילו לו, העגלון בשלו. בהגיעם לחלקו השני שכבר היה שטחה של המדינה השכנה, נעצר העגלון, אך מכיון שהגשר היה צר מאד לא יכול היה המושל לרדת מן העגלה, העגלון ניצל את המצב בו נמצא המושל, קפץ מן העגלה ניתק ממנה את הסוסים ופנה אל המושל: האם כבודו מכיר אותי? השיבו: לא מכיר. ענה לו: אני הוא הרב של דברצין... ומעומק הלב רציתי להודות לך על שהעמדת לרשותי שני סוסים משובחים כל כך, כי הסוסים שלי באמת היו כבר כחויים וספק אם הייתי מצליח להגיע איתם אל מעבר לגבול, וכמו כן אני מודה לך על שהסעת אותי עד לגבול... אך אני רק מקווה שמהיום והלאה תתנהג טוב יותר אל היהודים שבתחום שיפוטך, וכשסיים את דבריו דהר הרב לדרכו, אל מחוץ לגבול המדינה.

עומד המושל המום, הגיעו השוטרים שהיו מאחור ונתלזו אל המושל, ולתדהמתם פוגשים את המושל כשהוא נסער עצבני וכועס, ובצר לו פוקד עליהם שיתפסו את הרב הבורח לצידו השני של הגבול, אך כאמור הגשר היה צר, והעגלה בה ישב המושל חסמה את המעבר ולא יכלו השוטרים לעבור ולתפוס את הרב, בחרונו המושל נתקף בשיעול עז, איבד את שיווי משקלו ונפל למי הנהר שזרמו מתחת לגשר, כן יאבדו כל אויבך... מאותו יום והלאה לא ידעו יותר יהודי דברצין צער ומכאוב, והשקט והשלווה חזרו לשכון בעיירה.

לע"נ מרן הגאון רבי מאיר נסים מאאז בן הרבנית כמסנה צוק"ל
הג"ר דוד שלום צדקה בן הרבנית פהימה זצ"ל
לע"נ ה"ה יהודה ברנס בן אינס ז"ל
לע"נ ה"ה רחמים (רחמיין) גניש בן חותה ז"ל

הגיליון מוקדש ומוקטר

לע"נ חמותי מרת שושנה שיליאן בת פרידה ז"ל
לע"נ זקני ר' כלאפו ארביב בן מסעודה ז"ל
תנצ"ב"ה